

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι βασικές επιδιώξεις της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής ευημερίας είναι:

- η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για κάθε πολίτη, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των ευάλωτων μελών της κοινωνίας,
- ο εκσυγχρονισμός, η αναβάθμιση και αποκέντρωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας,
- η ανάπτυξη προγραμμάτων προληπτικής και θεραπευτικής παρέμβασης προς τις οικογένειες και ολοκληρωμένες δέσμες μέτρων στο πλαίσιο των πολιτικών για την οικογένεια,
- η αναβάθμιση των υπηρεσιών ιδρυματικής και διημερεύουσας κοινωνικής φροντίδας ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού σε Κρατικά Ιδρύματα,
- η ενδυνάμωση και κινητοποίηση των εθελοντικών οργανώσεων για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο και ενίσχυση της εμπλοκής των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας,
- ανάπτυξη της έρευνας, των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας,
- ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και βελτίωση των συνθηκών εργασίας,
- ανταπόκριση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων αυτών, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχώρησαν στην υλοποίηση διαφόρων στόχων, όπως αυτοί φαίνονται στο κείμενο που ακολουθεί:

B. ΕΡΓΟ ΚΑΤΑ ΤΟ 2011

1. Διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για κάθε πολίτη, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των ευάλωτων μελών της κοινωνίας

1.1 Δημόσια Βοηθήματα

Το ύψος στις βασικές ανάγκες παραμένει το ίδιο με εκείνο που ίσχυε από 1.7.2010. Έτσι το ύψος των βασικών αναγκών για ένα άτομο ανέρχεται σε €452, για κάθε εξαρτώμενό του άνω των 14 χρονών σε €226 και για κάθε εξαρτώμενό του κάτω των 14 χρονών, σε €135,60. Σχετικά στοιχεία παρατίθενται στους πιο κάτω **Πίνακες καθώς και στον Πίνακα 1:**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΒΟΗΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ 2011

Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Αιτήσεις	Ερευνήθηκαν			Εκκρεμούσαν 31.12.2011
		Εγκρίθηκαν	Απορρίφθηκαν	Τερματίστηκαν χωρίς ενέργεια	
3089	7560	3079	5050	23	2497

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ, ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΚΑΙ ΦΥΣΗ ΔΥΣΠΡΑΓΙΑΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

Φύση Δυσπραγίας	Εκτοπισθέντες Αρ. Περιπτώσεων	Μη Εκτοπισθέντες Αρ. Περιπτώσεων	Σύνολο	% πάνω στο Σύνολο
Γηρατειά	2153	2860	5013	19,72
Ασθένεια/Αναπηρία	3880	10011	13891	54,65
Ανεργία	294	999	1293	5,09
Κοινωνικό πρόβλημα (ορφάνια, χωρισμός κλπ)	1068	4084	5152	20,27
Οι γονείς στα κατεχόμενα	1	1	2	0,01
Άλλα	21	45	66	0,26
ΣΥΝΟΛΟ	7417	18000	25417	100,00

1.2 Κοινωνικές Υπηρεσίες σε αλλοδαπούς

Κατά το έτος 2011, η Κύπρος συνέχισε να δέχεται ολοένα και συνεχώς αυξανόμενο αριθμό πολιτών άλλων χωρών, προερχόμενων κυρίως από τρίτες χώρες, αλλά και από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναζητώντας άσυλο ή εργασία.

Κατά το 2011, παραχωρήθηκε συνολικό ποσό ύψους περίπου €19.952.136,36 από το Ταμείο Δημόσιων Βοηθημάτων σε αλλοδαπούς αιτητές πολιτικού ασύλου, αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες, με καθεστώδες συμπληρωματικής προστασίας και για ανθρωπιστικούς λόγους.

1.3 Σχέδια Ενίσχυσης των Πολιτών**1.3.1 Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ηλικιωμένων**

Το Σχέδιο αυτό έχει ως στόχο να διατηρήσει υγιείς και ενεργούς τους ηλικιωμένους, δίνοντάς τους κίνητρα για επαναδραστηριοποίηση και συμμετοχή στην κοινωνία. Δικαιούχοι είναι άτομα ηλικίας 63 ετών και άνω, λήπτες δημοσίου βοηθήματος ή άτομα μη λήπτες, των οποίων το εισόδημα δεν ξεπερνά τα €680 μηνιαίως ανά άτομο και €850 ανά ζεύγος.

Το Σχέδιο παρέχει επιχορήγηση μέχρι €2.570, και σε περίπτωση συνεταιρισμού συζύγων αυξάνεται κατά 50%.

Κατά το 2011, βοηθήθηκαν 3 περιπτώσεις από το Σχέδιο με συνολική δαπάνη €1.500.

2. Εκσυγχρονισμός, αναβάθμιση και αποκέντρωση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

2.1 Καλύτερη γεωγραφική τοποθέτηση των Γραφείων των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 19.3.2008, προωθείται Σχέδιο Ορθολογικής Γεωγραφικής Κατανομής των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας με τη δημιουργία 12 νέων τοπικών Γραφείων Κοινωνικών Υπηρεσιών παγκύπρια με κύριο σκοπό την προαγωγή της πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας, τη συνέργεια και τη δικτύωση των υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζουν ισότητα στην πρόσβαση από απόψεως τόπου και χρόνου για όλους τους πολίτες.

Κατά το 2011, λειτούργησαν αποκεντρωμένα νέα Γραφεία στην Επαρχία Λευκωσίας (Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών Λατσιών και Λακατάμειας) και στην επαρχία Λεμεσού, (Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών Ζακακίου και Γερμασόγειας).

3. Ανάπτυξη Προγραμμάτων προληπτικής και θεραπευτικής παρέμβασης προς τις οικογένειες και ολοκληρωμένες δέσμες μέτρων στο πλαίσιο των πολιτικών για την οικογένεια

3.1 Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς την οικογένεια

Στο πλαίσιο της επιδίωξης για στήριξη και ενδυνάμωση της οικογένειας και προστασία του παιδιού από φυσικούς και ηθικούς κινδύνους, συνεχίζεται η παροχή συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών όπως φαίνεται στον πιο κάτω **Πίνακα**. Μέχρι το τέλος του 2011, ήταν σε ενέργεια 985 περιπτώσεις προληπτικής εργασίας οικογενειών με ανήλικα παιδιά και 125 περιπτώσεις προληπτικής εργασίας με ενήλικα άτομα.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ 2011

	Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Περιπτώσεις	Έληξαν	Σε ενέργεια την 31.12.2011
Προληπτική Εργασία				
α) Παιδιά	1029	362	406	985
β) Ενήλικες	89	66	30	125
Πρόληψη/Αντιμετώπιση Βίας στην Οικογένεια				
α) Παιδιά	195	204	200	199

β) Ενήλικες	432	579	400	611
ΣΥΝΟΛΟ	1745	1211	1036	1920

3.2 Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας

Ο θεσμός της αποποινικοποίησης της μεταχείρισης ανηλικών παραβατών, που λειτουργεί από το 1978, έδωσε την ευκαιρία στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας να εντοπίσουν αρκετές περιπτώσεις παιδιών και των οικογενειών τους, που χρειάζονται συμβουλευτική βοήθεια. Συνέβαλε, επίσης, στην αποφυγή της παρουσίασης των ανηλικών παραβατών ενώπιον του Δικαστηρίου με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις. Βρίσκεται σε εξέλιξη σχετική διαδικασία εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της νεανικής παραβατικότητας.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν στη διάρκεια του 2011 να επιτηρούν ανήλικα και ενήλικα άτομα για τα οποία έχουν εκδοθεί κηδεμονευτικά διατάγματα από το Δικαστήριο. Πολλά από αυτά έχουν ως όρο την παροχή, από τους παραβάτες, Κοινοτικής Εργασίας χωρίς Αμοιβή. Ο θεσμός αυτός εφαρμόζεται σε συνεργασία με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, με βάση τον περί Κηδεμονίας και Άλλων Τρόπων Μεταχείρισης Αδικοπραγούντων Νόμο 1996 [N46(1)96]. Σχετικά στοιχεία παρατίθενται στους πιο κάτω **Πίνακες**:

ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΠΕΜΦΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ 2011

	Σύνολο νέων Περιπτώσεων και εκκρεμείς	Ετοιμάστηκαν	Εκκρεμούν
Ανήλικοι	403	327	76
Ενήλικες	5264	4141	1123
Σύνολο	5667	4468	1199

ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ / ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΠΟΠΟΙΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ 2011

Ηλικία	Παραπομπές από Αστυνομία			Ερευνήθηκαν	Εκκρεμούν 31.12.2011
	Από προη- γούμενο χρόνο	Νέες	Σύνολο		
Παιδιά μέχρι 14 χρ.	48	42	90	50	40
Νεαρά πρόσωπα 14-16 χρ.	160	218	378	245	133
Σύνολο	208	260	468	295	173

**ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΗΔΕΜΟΝΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ/ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ 95/72 2011**

	Από τον προηγούμενο χρόνο	Νέα Διατάγματα	Έληξαν	Σε ενέργεια την 31.12.2011
Ανήλικοι	366	243	136	473
Ενήλικες	460	437	284	613
Διατάγματα Επίβλεψης 95/72	8	3	4	7
Σύνολο	834	683	424	1093

Επιπρόσθετα, στα πλαίσια της διεύρυνσης των χώρων παροχής κοινοτικής εργασίας χωρίς αμοιβή, συνεχίστηκε η συνεργασία με Δήμους που επέδειξαν ενδιαφέρον για αξιοποίηση των Κηδεμονευομένων που καλούνται να παρέχουν Κοινοτική Εργασία χωρίς Αμοιβή.

Κατά το 2011, συνέχισαν να παρέχονται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διευκολύνσεις στα πιο κάτω θέματα:

- Στα Δικαστήρια στα οποία μετά από αίτημα τους ετοιμάζονται εκθέσεις για ποινικές υποθέσεις τόσο για ανήλικους όσο και για ενήλικες.
- Συμμετοχή των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας:
 - (i) στο Συμβούλιο Φυλακών και στην Επιτροπή του Κέντρου Καθοδήγησης και Εξωϊδρυματικής Απασχόλησης και Αποκατάστασης των Φυλακών.
 - (ii) στο Συμβούλιο Εγκληματικότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως και στον καταρτισμό και υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Εγκληματικότητας.

Στο Σχέδιο αυτό περιλαμβάνεται η ακόλουθη Δράση:

Απασχόληση Λειτουργιών Κοινωνικών Υπηρεσιών στα σχολεία

Στόχος του εν λόγω προγράμματος είναι να εξευρεθούν μηχανισμοί έγκαιρου εντοπισμού/χειρισμού αλλά και πρόληψης των διαρροών των παιδιών που αντιμετωπίζουν προβλήματα συμπεριφοράς/σχολικής αποτυχίας και κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο.

Ο θεσμός των Λειτουργιών Κοινωνικών Υπηρεσιών στα σχολεία εφαρμόστηκε σε 10 Γυμνάσια (τρία στη Λάρνακα, τέσσερα στη Λεμεσό και τρία στη Λευκωσία) και μια Τεχνική Σχολή στη Λευκωσία. Προγραμματίζεται αξιολόγηση του προγράμματος από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και ανάλογα με τα αποτελέσματα θα αποφασιστεί και η περαιτέρω επέκτασή του σε συνδυασμό με την αξιολόγηση των πρόσθετων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους.

3.3 Συμβολή των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στην Αντιμετώπιση του Προβλήματος των Ναρκωτικών

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν συνεργαστεί με το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου για το Σχεδιασμό της Εθνικής Στρατηγικής για τα Ναρκωτικά 2009-2012 και εμπλέκονται στην υλοποίηση δράσεων στους πυλώνες της Πρόληψης και της Θεραπείας και Κοινωνικής Επανάταξης είτε ως συντονιστικός είτε ως εμπλεκόμενος φορέας.

Κατά το 2011, είχαν βοηθηθεί 10 άτομα με το ποσό των €20.390 στα πλαίσια του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Βοήθειας για Επανάταξη Εξαρτημένων Ατόμων που βρίσκονται σε Διαδικασία Απεξάρτησης.

Το Σχέδιο από 1.1.2012 θα λειτουργεί από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου.

3.4 Υιοθεσίες

Ο βασικότερος στόχος του προγράμματος υιοθεσιών είναι η διασφάλιση της ευημερίας και του καλύτερου συμφέροντος του προς υιοθεσία παιδιού.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, με βάση τον περί Υιοθεσίας Νόμο 19(1)/95, είναι αρμόδιες να μελετούν την καταλληλότητα των ατόμων που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν και να διασφαλίζουν τα συμφέροντα των παιδιών. Στοιχεία που αφορούν τις αιτήσεις για υιοθεσίες παρατίθενται στους πιο κάτω **Πίνακες**:

ΑΙΤΗΤΕΣ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ – ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ -ΥΙΟΘΕΣΙΕΣ 2011

	Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Περιπτώσεις	Συμπλήρωση υιοθεσίας/μελέτης	Έληξαν Διαφορετικά	Υπόλοιπο την 31.12.2011
Αιτητές / Μελέτες Καταλληλότητας Ν.19(1)95	193	40	85	22	126
Προτεινόμενοι Επιμελητές	33	50	33	14	36
Υιοθεσίες	169	112	120	15	146

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΙΟΘΕΣΙΕΣ Ν.26 (ΙΙΙ)/94 - 2011

Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Αιτήσεις	Περιπτώσεις σε ενέργεια για τις οποίες στάληκαν τα έγγραφα στο εξωτερικό	Περιπτώσεις σε ενέργεια οι οποίες έφεραν παιδί στην Κύπρο	Περιπτώσεις για τις οποίες ολοκληρώθηκε η επίβλεψη	Σε ενέργεια την 31.12.2011
95	16	15	12	75	36

Κατά το 2011, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας κατέθεσαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων Νομοσχέδιο για τροποποίηση και εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας που ρυθμίζει τις υιοθεσίες, μετά από τον απαραίτητο νομοτεχνικό έλεγχο και διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς. Σκοπός του Νομοσχεδίου είναι ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας ώστε να συνάδει πλήρως με τις πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων

Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και της Σύμβασης της Χάγης για την Προστασία των Παιδιών και για τη Συνεργασία αναφορικά με τη Διακρατική Υιοθεσία.

3.5 Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

Το πρόγραμμα αυτό παρέχει στο ανήλικο και στο ενήλικο θύμα το δικαίωμα για βοήθεια, στήριξη και προστασία, προκειμένου να ενισχυθεί και αντιμετωπίσει τη βία που δέχεται. Το πρόγραμμα δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην κακοποίηση–παραμέληση ανηλίκων, προασπίζοντας τα δικαιώματα των παιδιών και δίδοντάς τους δίοδο πρόσβασης σε υπηρεσίες για εξασφάλιση βοήθειας.

Για την καλύτερη εφαρμογή των Νόμων για την Πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια και την Προστασία Θυμάτων, Ν.119(Ι)/2000 και Ν.212(Ι0/2004, όλοι οι Λειτουργοί Κοινωνικών Υπηρεσιών, οι οποίοι είναι τοποθετημένοι στα Επαρχιακά Γραφεία Ευημερίας και στα Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών, έχουν διοριστεί ως Οικογενειακοί Σύμβουλοι. Τα κύρια καθήκοντα των Οικογενειακών Συμβούλων είναι να διερευνούν τις σχετικές με το θέμα αναφορές και να χειρίζονται τα περιστατικά βίας.

Στο τέλος του 2011 έτυχαν χειρισμού 600 περιπτώσεις βίας στην οικογένεια, από τις οποίες 200 αφορούσαν παιδιά και 400 ενήλικα μέλη της οικογένειας. Τέλος του έτους υπήρχαν σε ενέργεια 810 περιπτώσεις, από τις οποίες 199 είναι περιπτώσεις βίας ενάντια στα παιδιά και 611 αφορούσαν περιπτώσεις βίας κατά ενήλικων μελών της οικογένειας (βλέπε Πίνακα στην παράγραφο 3.1).

3.6 Γονική Μέριμνα

Η προστασία των παιδιών όταν αυτά βιώνουν την εμπειρία του χωρισμού των γονιών τους ή την αντιδικία ως προς τα θέματα επιμέλειας/φύλαξης/επικοινωνίας αποτελεί πρωταρχικό στόχο του προγράμματος Γονικής Μέριμνας. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να διασφαλίζεται σε όλες τις αποφάσεις Γονικής Μέριμνας του Οικογενειακού Δικαστηρίου και για το λόγο αυτό οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν ευθύνη ετοιμασίας κοινωνικο-οικονομικών εκθέσεων, για ενημέρωση του Δικαστηρίου. Στη διαδικασία αυτή, τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν για οτιδήποτε τα αφορά, να εκφράζουν την άποψή τους ελεύθερα ενώ τους παρέχεται η δυνατότητα να ακουστούν. Σχετικά στοιχεία περιπτώσεων παρατίθενται στον πιο κάτω Πίνακα:

ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ 2011

	Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Περιπτώσεις	Έληξαν	Σε ενέργεια την 31.12.2011
Γονική Μέριμνα*	346	270	300	316

*Νόμος περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων

3.7 Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που αφορά το παιδί και εναρμόνιση με τη Διεθνή Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Το προσχέδιο Νόμου με τίτλο «Ο Νόμος που προβλέπει για την επιμέλεια, φροντίδα και προστασία παιδιών για συναφή και παρεμφερή θέματα» καλύπτει όλο το φάσμα της προστασίας του παιδιού και ρυθμίζει τα επίπεδα λειτουργίας των υπηρεσιών προς τα παιδιά με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο. Το νομοσχέδιο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2012 για να σταλεί στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο.

3.8 Προστασία θυμάτων που έχουν διακινηθεί με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας σε συνεργασία με άλλες Κρατικές Υπηρεσίες παρέχουν υπηρεσίες στα αναγνωρισμένα θύματα που έχουν διακινηθεί με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους, με βάση τις πρόνοιες του περί της Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμου, Ν. 87(Ι)/2007. Συγκεκριμένα, τα θύματα τυγχάνουν ενημέρωσης για τα δικαιώματά τους, στήριξης για να αντιμετωπίσουν την τραυματική εμπειρία και καθοδήγησης για εξασφάλιση υπηρεσιών από άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς.

Πέραν του Κρατικού Καταφυγίου Θυμάτων Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης, τα θύματα λαμβάνουν στήριξη ώστε να εξασφαλίζεται ένας ασφαλής χώρος, με κάλυψη των βασικών και ειδικών αναγκών τους. Παρέχονται επίσης ευκαιρίες δικτύωσης με άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες (Υπηρεσίες Υγείας, Τμήμα Εργασίας κ.ά.), προκειμένου να καλυφθούν σφαιρικά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα θύματα.

3.9 Προστασία Ασυνόδευτων (αλλοδαπών) Ανηλίκων

Με στόχο την προστασία, τη φροντίδα και την ενδυνάμωση για την ομαλότερη αποκατάστασή τους, τα ασυνόδευτα παιδιά λαμβάνονται υπό τη νομική φροντίδα της Διευθύντριας Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και κατόπιν αξιολόγησής τους τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες ή σε Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας.

Διασφαλίζοντας τις πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, για τα παιδιά χωρίς τους γονείς ή νόμιμους κηδεμόνες τους, όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται για τα ασυνόδευτα παιδιά αποσκοπούν στη διασφάλιση του καλύτερου συμφέροντος των ανηλίκων.

4. Αναβάθμιση των υπηρεσιών ιδρυματικής και διημερεύουσας κοινωνικής φροντίδας ευάλωτων ομάδων πληθυσμού σε Κρατικά Ιδρύματα

4.1 Ιδρυματική Φροντίδα

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λειτουργούν παγκύπρια 34 Ιδρύματα με σκοπό την παροχή φροντίδας και προστασίας σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού καθώς και Ιδρύματα με στόχο την ενίσχυση και συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Από αυτά, 8 αφορούν την παιδική και εφηβική προστασία, 5 την παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους, 9 την παροχή φροντίδας σε άτομα με ειδικές ανάγκες, 11 τις

υπηρεσίες διημερεύουσας φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας και 1 την παροχή προστασίας σε θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης. (Πίνακας 2).

4.2 Διημερεύουσα Φροντίδα

Μέσα στα πλαίσια της κοινωνικής παρέμβασης προς τις οικογένειες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες φύλαξης/φροντίδας/προστασίας των παιδιών γίνονται διευθετήσεις παροχής διημερεύουσας φροντίδας σε Ανάδοχες Οικογένειες ή Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας.

ΔΙΗΜΕΡΕΥΟΥΣΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ 2011

	Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Περιπτώσεις	Έληξαν	Σε ενέργεια την 31.12.2011
Ιδιωτικά τοποθετημένα παιδιά σε ανάδοχες οικογένειες	2	0	0	2
Ημερήσια φροντίδα παιδιών σε ανάδοχη οικογένεια	2	0	1	1
Ημερήσια φροντίδα παιδιών σε ιδρύματα	22	5	15	12

4.3 Παιδιά Υπό Φροντίδα

Η νομοθεσία για τα παιδιά δίνει το δικαίωμα στο Διευθυντή των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας να αναλαμβάνει τη φροντίδα παιδιών που έχουν ανάγκη προστασίας και φροντίδας με την τοποθέτησή τους σε ανάδοχες οικογένειες ή σε Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας. Η ανάληψη της φροντίδας ενός παιδιού από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας μπορεί να συνεχιστεί μέχρι την ενηλικίωση του, αλλά απώτερος στόχος είναι η επανένωση του, το συντομότερο δυνατό, με την οικογένεια του, αφού πρώτα βοηθηθούν οι γονείς να βελτιώσουν τις συνθήκες τους και το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε βαθμό που να διασφαλίζεται για το παιδί με την επιστροφή του στην οικογένεια του, η προστασία, η φύλαξη και η ομαλή του ανάπτυξη. Σχετικά στοιχεία φαίνονται στους πιο κάτω Πίνακες:

ΠΑΙΔΙΑ ΥΠΟ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2011

Τρόπος μεταχείρισης	Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέες Περιπτώσεις	Έληξαν	Σε ενέργεια την 31.12.2011
Τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια	192	57	57	192
Ιδρυματική Περίθαλψη	71	33	39	65
ΣΥΝΟΛΟ	263	90	96	257

**ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΛΗΦΘΗΚΑΝ ΥΠΟ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ 2011**

	Από τον προηγούμενο Χρόνο	Νέα Διατάγματα	Έληξαν	Σε ενέργεια την 31.12.2011
Κεφ. 352 - Άρθρα 63 και 64	6	1	4	3
Κεφ. 352 -Άρθρο 3	152	44	53	143
Κεφ. 352 -Άρθρο 4	40	10	21	29
Ν. 114(1)2000 – Άρθρο 21	6	7	12	1
Ν. 216/90 – Άρθρο 18	33	25	2	56
Ν. 6(Ι)2000 – Άρθρο 10	26	5	6	25
ΣΥΝΟΛΟ	263	92	98	257

Σχέδιο Οικονομικής Ενίσχυσης Παιδιών υπό Φροντίδα μετά τα δεκαοκτώ τους χρόνια

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, μέσω των προνοιών του Σχεδίου, στηρίζουν οικονομικά τα πρώην παιδιά υπό τη νομική φροντίδα του Διευθυντή για υγιή κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση τους στο κοινωνικό σύνολο. Το Σχέδιο παρέχει τη δυνατότητα επαγγελματικής κατάρτισης, φοίτησης σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα και αγορά οικιακού εξοπλισμού. Το 2011, 9 περιπτώσεις έτυχαν βοήθειας από το προκείμενο Σχέδιο με συνολική δαπάνη ύψους €45.000 για σκοπούς ανώτερης/ ανώτατης εκπαίδευσης. Το Σχέδιο θα αξιολογηθεί για σκοπούς αναθεώρησης εντός του 2012.

4.4 Υπηρεσίες Φροντίδας για Ηλικιωμένους

Για διασφάλιση ικανοποιητικών επιπέδων λειτουργίας των Στεγών Ηλικιωμένων και αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των ηλικιωμένων και αναπήρων, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν να εφαρμόζουν τους περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Αναπήρους Νόμους του 1991 και 1994 και τον τροποποιητικό Νόμο του 2011, καθώς και τους σχετικούς Κανονισμούς για την εγγραφή και επιθεώρηση των μη Κρατικών Στεγών, καθώς και εγγραφή φροντιστών για τη φροντίδα μέχρι 5 ατόμων στο σπίτι του φροντιστή. Η σχετική τροποποίηση του 2011 έγινε με στόχο τη συμμόρφωση με την Οδηγία 2006/123/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις υπηρεσίες στην Εσωτερική Αγορά, η οποία εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τέθηκε σε εφαρμογή στις 21.4.2011. Στον πιο κάτω **Πίνακα** παρατίθενται στοιχεία που αφορούν τις υπηρεσίες προς τους ηλικιωμένους και αναπήρους.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΟΥΣ 31.12.2011

	Αριθμός Ιδρυμάτων/Φροντιστριών	Αριθμός Εξυπηρετούμενων Ατόμων	
		Διαμονή	Διημερεύουσα
<u>ΚΡΑΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ</u>			
A. Ιδρυματική Φροντίδα			
I. -Κρατικές Στέγες Ηλικιωμένων και Αναπήρων	5	157	1
II. -Τοποθέτηση σε Κοινοτικές/Δημοτικές Στέγες	42	649	0
III. – Τοποθέτηση σε Ιδιωτικές Στέγες	73	1297	0

ΣΥΝΟΛΟ	120	2103	1
Β. Φροντίδα στο σπίτι		Λήπτες Δ/Β	Λήπτες Δ/Β σε Υπηρ. Άρθ. 24
I. Από Κρατικές Φροντίστριες	116	700	70
II. Από Ιδιωτικές Φροντίστριες με αμοιβή	3026	3607	25
III. Από Κοινοτικούς Φροντιστές με αμοιβή	304	1010	30

4.5 Επιθεωρήσεις προγραμμάτων Κοινωνικής Φροντίδας

Σύμφωνα με τη νομοθεσία που καθορίζει κατώτατα επίπεδα λειτουργίας προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν και κατά το 2011 την επιθεώρηση Παιδοκομικών Σταθμών, Κατ' οίκον Παιδοκόμων, Κέντρων Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών, Στεγών Ηλικιωμένων και Κέντρων Ενηλίκων. Με στόχο τη συμμόρφωση με την Οδηγία 2006/123/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις υπηρεσίες στην Εσωτερική Αγορά, ετοιμάστηκαν τροποποιητικά νομοσχέδια και κανονισμοί για όλα τα πιο πάνω προγράμματα, τα οποία εγκρίθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τέθηκαν σε εφαρμογή στις 21.4.2011. Με στόχο την περαιτέρω αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, ετοιμάστηκαν αναθεωρημένα προσχέδια τροποποιητικών Κανονισμών ελέγχου των επιπέδων λειτουργίας των Παιδοκομικών Σταθμών και των Κατ' Οίκον Παιδοκόμων. Επίσης, βρίσκονται σε εξέλιξη προσχέδια τροποποιητικού Νόμου και Κανονισμών ελέγχου των επιπέδων λειτουργίας των Στεγών Ηλικιωμένων και Αναπήρων (Πίνακας 3).

5. Ενδυνάμωση και κινητοποίηση των εθελοντικών οργανώσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο και ενίσχυση της εμπλοκής των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας.

5.1 Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών

Η κρατική χορηγία που παραχωρείται σε Εθελοντικούς Οργανισμούς, στο πλαίσιο του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών, στοχεύει στην προαγωγή και ενδυνάμωση της εθελοντικής δραστηριότητας στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο.

Κατά το 2011, παραχωρήθηκε συνολικό ποσό ύψους €7.133.100 (Πίνακες 4α και 4β).

Επιπρόσθετα παραχωρήθηκε ποσό ύψους €1.240.000 ως ενίσχυση στο Ίδρυμα «ΘΕΟΤΟΚΟΣ» για τη λειτουργία προγραμμάτων με ομάδα στόχου ανήλικα και ενήλικα άτομα με αναπηρίες.

5.2 Σχέδιο Επιχορήγησης Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στο πλαίσιο των προσπάθειών για εμπλοκή των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε προγράμματα παροχής κοινωνικής φροντίδας, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας παρέχουν οικονομική ενίσχυση, υπό τύπο κρατικής χορηγίας, για την ίδρυση, λειτουργία ή επέκταση σχετικών προγραμμάτων.

Σύμφωνα με τις υποδείξεις/αποτελέσματα άλλων χωρών οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας προσβλέπουν/ενθαρρύνουν την μελλοντική αύξηση της εμπλοκής των

Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη λειτουργία προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας. Για το σκοπό αυτό βρίσκονται σε διάλογο με το Υπουργείο Εσωτερικών και την Ένωση Δήμων/Κοινοτήτων.

Κατά το 2011, παραχωρήθηκε συνολικό ποσό ύψους €583.000 (Πίνακες 5α και 5β).

6. Ανάπτυξη της έρευνας, των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας

6.1 Μηχανογραφημένο σύστημα

Κατά το 2011 προωθήθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στο μηχανογραφημένο σύστημα, ενώ προωθήθηκε διασύνδεση με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων (για παροχή πληροφοριών στα επιδόματα ασθενείας, ανεργίας, μητρότητας και σωματικής βλάβης) και με την Υπηρεσία Μερίμνης και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων για ενημέρωση της Επιδότησης Ενοικίων.

7. Ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και βελτίωση των συνθηκών εργασίας

7.1 Επιμόρφωση των Λειτουργών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας το 2011 διοργάνωσαν 21 εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία αφορούσαν Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου, Ασφάλεια και Υγεία στο Χώρο Εργασίας, Διαχείριση Κρίσεων σε Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας, Ανάπτυξη Δεξιοτήτων για Αποτελεσματική Εργασία, Κοινωνικό Σχεδιασμό, Φροντίδα Ηλικιωμένων και Ανάπηρων Ατόμων, διαχείριση σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων και θεμάτων υγείας στα Κρατικά Ιδρύματα και στην Κοινότητα για όλες τις βαθμίδες του προσωπικού (Λειτουργούς Κοινωνικών Υπηρεσιών, Ιδρυματικούς Λειτουργούς, Βοηθούς Στέγης, Κατ' Οίκον Φροντίστριες, Έκτακτους Λειτουργούς Κοινωνικών Υπηρεσιών, Λειτουργούς Αρχείου, Λειτουργούς Λογιστηρίου και άτομα τα οποία εκπληρώνουν εναλλακτική θητεία). 100 Λειτουργοί Κοινωνικών Υπηρεσιών παρακολούθησαν 13 Σεμινάρια που διοργάνωσαν άλλοι Φορείς και 2 Λειτουργοί συμμετείχαν σε 2 Σεμινάρια / Συνέδρια στο εξωτερικό.

8. Ανταπόκριση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις

8.1 Συνεισφορά για το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για το Κεφάλαιο “Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού”

Στο πλαίσιο της νέας Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και την Ανάπτυξη, “Ευρώπη 2020”, η Κύπρος υπέβαλε τον Μάιο 2011 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσχέδιο του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος (ΕΜΠ) στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και οι πολιτικές για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν οριστεί συντονιστές για την ετοιμασία της συνεισφοράς για το ΕΜΠ όσον αφορά στην

κατευθυντήρια γραμμή 10 «Πρώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμησης της Φτώχειας» των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα θα υποβάλλεται σε ετήσια βάση.

8.2 Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Επιτροπές

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν το συντονιστικό ρόλο για την εκπροσώπηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), στην οποία συμμετέχουν και οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Υγείας. Η ΕΚΠ είναι η κατ' εξοχή συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα κοινωνικής προστασίας.

Η ΕΚΠ συνήλθε 10 φορές κατά το 2011 και ασχολήθηκε με την εμβάθυνση σε θέματα κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ενσωμάτωσης (π.χ. κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, αξιολόγηση των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων στα κοινωνικά θέματα, συνείσφερε με σχετικές Γνωμοδοτήσεις στις διαδικασίες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και την Ανάπτυξη (Ευρώπη 2020), θέματα συντάξεων).

Επιπρόσθετα, η Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας προεδρεύει σε ad hoc Ομάδα Εργασίας της ΕΚΠ για την προετοιμασία της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παιδική φτώχεια και ευζωία των παιδιών. Κατά το 2011, η Ομάδα Εργασίας συνήλθε 2 φορές.

Επίσης, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσώπησαν την Κύπρο στην Υποεπιτροπή Δεικτών της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας σε 5 συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν εντός του 2011 στον τομέα της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσωπούν την Κύπρο στην Ειδική Επιτροπή Εμπειρογνομώνων για Θέματα Δημογραφίας, η οποία άρχισε τις εργασίες της το 2007 και στην Επιτροπή Εμπειρογνομώνων για Κοινωνική Πολιτική, για Οικογένειες και Παιδιά του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συμμετείχαν επίσης σε 1 συνάντηση της Διακυβερνητικής Ομάδας L'Europe de l'enfance, η οποία έχει σκοπό την ενσωμάτωση πολιτικών για τα δικαιώματα των παιδιών σε όλες τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9. Οριζόντιες δράσεις για την ανάπτυξη αποτελεσματικής και σφαιρικής κοινωνικής πολιτικής

9.1 Συμβουλευτικό Σώμα Κοινωνικής Πολιτικής

Εντός του 2011, η Υπηρεσιακή Επιτροπή του Συμβουλευτικού Σώματος, στην οποία προεδρεύει η Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και στην οποία μετέχουν λειτουργοί των Υπουργείων Εσωτερικών, Οικονομικών και Υγείας, εργάστηκε προς:

- Την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών αξιολόγησης αιτήσεων για την παροχή οικονομικής βοήθειας σε άτομα για κάλυψη των έκτακτων αναγκών τους, και

- Τη δημιουργία συστήματος πληροφόρησης κυβερνητικών παροχών για την κάλυψη των αναγκών του Κράτους σε σχέση με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και ολοκληρωμένης πληροφόρησης σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής.

9.2 Εθνικός Φορέας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής

Το έργο του Εθνικού Φορέα Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής συνεπικουρείται από Υπηρεσιακή Επιτροπή, η οποία προεδρεύεται από τη Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι των Υπουργείων Εσωτερικών, Οικονομικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και του Γραφείου Προγραμματισμού.

Εντός του 2011 έγινε κωδικοποίηση των απόψεων των εμπλεκόμενων φορέων και των εμπειρογνομώνων της έρευνας «Καθιέρωση Δημογραφικής Πολιτικής και Εντοπισμός των Τομέων Παρέμβασης με έμφαση στις πολιτικές για την οικογένεια» που εκπονήθηκε από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας το 2009 και ετοιμάστηκε προσχέδιο Σχεδίου Δράσης, το οποίο υποβλήθηκε στον Εθνικό Φορέα Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής.